

Aan de gemeenteraad

Uw kenmerk:	Uw brief van:	Ons kenmerk:	Behandeld door:	Telefoon:	Bijlagen:
-	23 oktober 2025	0086234838	Team Openbare Orde en Veiligheid	(0512) 386 222	1

Onderwerp: Beetsterzwaag, 4 december 2025
Schriftelijke vragen VVD over de gevolgen van langdurige stroomuitval Verzonden op: 4 december 2025

Geachte raad,

Op 23 oktober heeft de fractie van de VVD vragen gesteld over de gevolgen van langdurige stroomuitval. Deze vragen zijn gesteld naar aanleiding van een oefening georganiseerd door de gemeente Terschelling, waaruit is gebleken dat verschillende oorzaken kunnen leiden tot dergelijke stroomuitval. Met deze brief beantwoorden wij de ontvangen vragen en geven wij voorafgaand graag een algemene toelichting op relevante ontwikkelingen rondom dit onderwerp. Een afschrift van de originele vragen met daarin een toelichting vindt u in de bijlage.

De gestelde vragen sluiten aan bij het actuele en belangrijke thema maatschappelijke weerbaarheid. Dit onderwerp krijgt momenteel veel aandacht vanuit alle overheden, waarbij gezamenlijk wordt gewerkt aan versterking van de weerbaarheid. Wij lichten daarom eerst toe hoe invulling wordt gegeven aan deze gezamenlijke opgave, zowel nationaal als lokaal.

Het vergroten van weerbaarheid en crisisvoorbereiding is geen nieuw thema; wij zijn hier grotendeels standaard op voorbereid. Echter, de huidige geopolitieke ontwikkelingen en voorvallen van extremer weer vragen om aanvullende acties. In eerste instantie richten wij ons op de eigen gemeentelijke organisatie: het op orde brengen van interne processen, conform adviezen van onder andere de VNG en in samenwerking met de veiligheidsregio.

Daarnaast nemen wij onze verantwoordelijkheid richting inwoners serieus. Individuele voorbereiding draagt bij aan een veerkrachtige samenleving. De rijksoverheid heeft hiervoor de campagne 'Denk vooruit' gelanceerd. Een onderdeel hiervan is het informatieboekje over individuele voorbereiding op een noodsituatie. Deze ontvangt ieder huishouden in Nederland de komende tijd. Hierin staan drie kernboodschappen centraal:

1. Zorg ervoor dat u zichzelf minimaal 72 uur kunt redden met een noodpakket.
2. Maak samen met uw omgeving een noodplan.
3. Bespreek het onderwerp en help anderen waar nodig.

Lokaal wordt de nationale aanpak verder uitgewerkt onder de naam 'Opsterlanders denken vooruit'. Hierbinnen bouwen wij tevens aan een netwerk van noodsteunpunten: fysieke locaties die in tijden van nood belangrijke ondersteuning en informatie bieden en door de lokale gemeenschap worden gedragen. De burgemeester zal het komende jaar met alle dorpen in gesprek gaan om te komen tot een dorpsgerichte aanpak en de inrichting van deze noodsteunpunten.

1. Uitgaande van een langdurige stroomuitval van twee of meer dagen, waar moeten inwoners rekening mee houden wat niet meer of zeer beperkt nog werkt (bijvoorbeeld watervoorziening en riool)?

Bij een langdurige stroomuitval moeten inwoners er rekening mee houden dat voorzieningen die afhankelijk zijn van elektriciteit uit het netwerk nauwelijks of helemaal niet werken. Op locaties met een alternatieve stroombron, zoals een noodaggregaat, blijft de elektriciteit functioneren zolang de alternatieve voorziening werkt.

Gemeentelijke diensten die stroom verbruiken, zullen ook grotendeels stilvallen. Dit betekent dat de openbare verlichting uitvalt en beweegbare bruggen niet bediend kunnen worden. Omdat rioolgemalen uitvallen, kan afvalwater via overstorten in het oppervlaktewater terechtkomen. In sommige gevallen, zoals bij tunnels of bepaalde huizen, is het mogelijk dat water niet goed afgevoerd wordt. De gemeente heeft pompen en aggregaten beschikbaar om op kritieke punten extra te helpen bij de afwatering. Ondergrondse afvalcontainers werken op accu's en kunnen gewoon gebruikt worden tot ze vol raken; als de afvalverwerker daarna niet tijdig kan legen, kunnen zich problemen voordoen.

2. Is in beeld welke gebieden met ernstige wateroverlast te maken kunnen krijgen als gemalen ook niet werken?

Wetterskip Fryslân beheert het boezemwater en zorgt ervoor dat we beschermd zijn tegen overstromingen. Dit betekent ook dat het Wetterskip voorbereid moet zijn op incidenten, calamiteiten en crises. Hiervoor heeft het Wetterskip een crisisplan, ondersteund door acht aparte bestrijdingsplannen. In deze plannen staat onder meer welke gebieden kwetsbaar zijn, waar belangrijke stuwen en gemalen liggen, welke noodstroomvoorzieningen beschikbaar zijn en hoe snel er gereageerd kan worden wanneer dat nodig is.

3. Zijn onze hulpdiensten (politie, ambulance en brandweer) nog bereikbaar en inzetbaar?

Een crisissituatie rond het scenario langdurige stroomuitval heeft ook een effect op andere nutsvoorzieningen zoals telecommunicatie. Hierdoor kan ook de bereikbaarheid van hulpdiensten beperkt worden. De mate van bereikbaarheid en inzetbaarheid is daarbij afhankelijk van de grootte en duur van de uitval. Personele inzetbaarheid zal bijvoorbeeld ook moeilijker worden omdat hulpdiensten wellicht niet meer onderling kunnen communiceren. De rijksoverheid en veiligheidsregio hebben voor de uitval en effecten van nutsvoorzieningen plannen uitgewerkt. Hierin wordt ook gesproken over mogelijke alternatieven. Anderzijds is dit ook een thema om verder te organiseren binnen de dorpen (noodsteunpunten). Bijvoorbeeld door te kijken hoe we bij langdurige uitval belangrijke informatie kunnen verspreiden en ook alternatieve communicatiemiddelen kunnen inzetten.

4. Is het gemeentehuis crisisbestendig in geval van langdurige stroomuitval en andere crisissituaties om optimaal te kunnen functioneren in de crisisbeheersing wat betreft communicatie en sturing?

De crisisbestendigheid van het gemeentehuis bij langdurige stroomuitval is concreet te beantwoorden: er zijn voorbereidingen getroffen om de impact van uitval op het gemeentehuis te beperken, al kan een langere uitval alsnog het functioneren verminderen. Voor andere crisissituaties is een eenduidig antwoord lastig, omdat deze sterk uiteenlopen. We zijn continu bezig de crisisbestendigheid van de gemeentelijke organisatie en het gemeentehuis te verbeteren. Daarnaast zijn er met de veiligheidsregio voor vele verschillende scenario's plannen opgesteld omtrent de uitval van nutsvoorzieningen. Toch blijven er situaties denkbaar waarin communicatie en sturing beperkt raken.

5. Is er extra aandacht in eerdergenoemde crisissituaties voor kwetsbare mensen, zoals ouderen en mensen met een beperking?

Over het algemeen wordt in crisissituaties als uitgangspunt genomen om eerst te kijken naar eigen zelfredzaamheid (in bijvoorbeeld middelen of netwerk). Inwoners die verminderd zelfredzaam zijn, hebben minder om op terug te vallen. Bij crisissituatie is er daarom standaard extra aandacht voor deze doelgroep. Ook zal deze doelgroep extra aandacht krijgen in het opstellen van de weerbare dorpsplannen.

6. Overweegt het college, net als de gemeente Terschelling, een crisisoefening of scenario-analyse om de effecten van langdurige stroomuitval voor Opsterland in kaart te brengen?

Ter voorbereiding op uiteenlopende crisisscenario's wordt continu geïnvesteerd in de opleiding, training en oefening van crisisfunctionarissen, waaronder het thema uitval van nutsvoorzieningen. De veiligheidsregio richt zich daarbij primair op de regionale crisisfuncties, terwijl de gemeente Opsterland specifiek aandacht heeft voor de eigen crisisfunctionarissen binnen het team bevolkingszorg. Er wordt actief samengewerkt met buurgemeenten om de effectiviteit te vergroten. Recent zijn bijvoorbeeld de teams die verantwoordelijk zijn voor de eerste opvang van slachtoffers realistisch getraind tijdens een meerdaagse oefening. De bestaande training- en oefenactiviteiten worden onverminderd voortgezet en waar nodig aangevuld.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u nog aanvullende vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met het team openbare orde en veiligheid. Zij zijn te bereiken op veiligheid@opsterland.nl of via 0512 386 222.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

Sandra van't Hooge 

Andries Bouwman 